

Mitja DURNIK: ALI JE KONCEPT LIBERALNEGA INTERACIONALIZMA V ZUNANJI POLITIKI EU ONEMOGOČIL NJENO DELOVANJE V MEDNARODNIH KONFLIKTIH?

Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 5–23

Ideje o moči v zunanji politiki Evropske unije in njeni vlogi v mednarodnih odnosih so bile po svojem izvoru pretežno liberalne. Razlog za to je bil v tem, da je imela EU v času hladne vojne posebno vlogo, po njej pa se je pojavljala bolj kot moralna, etična in normativna sila. Glavni razlog, da bi delovala kot velika sila ali velesila, je bil verjetno pomanjkanje vojaških zmogljivosti. Razlika med materialističnimi in nematerialnimi elementi moči je bila ključna točka spora med realisti in liberalnimi misleci. V mednarodnih odnosih (to je evidentno tudi v primeru ukrajinske krize) smo vedno bolj priča tudi trendu, da EU uporablja tudi geopolitični pristop, poleg normativnega. V članku smo primerjali različne koncepte zunanje politike EU glede moči v luči realizma in liberalizma, pri čemer smo poleg deskriptivne metode uporabili tudi SWOT-analizo.

Ključni pojmi: realizem, liberalizem, moč, Evropska unija, Ukrajina, zunanja politika, mednarodni odnosi

Matevž MALČIČ: POLITIČNA POLARIZACIJA V SLOVENIJI TER NJENI VPLIVI NA LIBERALNO DEMOKRACIJO

Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 24–47

Morebitna povezava med naraščajočo politično polarizacijo in strahom pred avtokratizacijo v Sloveniji sproža zaskrbljenost. Soočeni s pomanjkanjem empiričnih podatkov bi radi odgovorili na dve vprašanji. Prvo je: kakšen je bil razvoj politične polarizacije v Sloveniji? Prikažemo, da je Slovenija doživela visok vzpon ideološke in afektivne polarizacije, tako na ravni državljanov kakor tudi političnih strank. Naše drugo vprašanje zadeva učinek politične polarizacije na liberalno demokracijo v Sloveniji. GLS-model od 1992 do 2022 potrdi negativni učinek afektivne, vendar ne ideološke polarizacije na V-Dem-ova indikatorja liberalne demokracije in sodnih omejitev izvršilne veje oblasti..

Ključni pojmi: Slovenija, afektivna polarizacija, ideološka polarizacija, avtokratizacija, SJM

Sebastjan JERETIČ: HEGEMONIJA, MORALA IN ČUSTVA:
MOČ V NEVRALNI ARHITEKTURI ČLOVEŠKEGA UMA
Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 48–67

Za aktualno razpravo o krizi demokracije so pomembni trdni epistemološki temelji za analizo volilnih rezultatov in manifestacije moči kot pristanka. V članku je predstavljen biopsihosocialni model hegemonije kot orodja za manifestacijo moči v človeškem umu. Koncept, kot ga je postavil Gramsci, je razvit s Foucaultovim razumevanjem moči kot represije ali samoumevnega ustvarjanja. Koncept je nadalje razvit v paradigmi utelešenega uma na temelju ugotovitev iz psihologije in nevroznanosti o procesih ustvarjanja spomina in ustvarjanja pomena, pri čemer je poudarjena vloga čustev.

Ključni pojmi: hegemonija, morala, čustva, volitve, biopsihosocialni model, mentalne reprezentacije, utelešeni um

Arben FETOSHI, Dren GËRGURI: OBLIKOVANJE MEDIJSKE AGENDE
O VOJNI V UKRAJINI: VPLIV TELEVIZIJE NA KOSOVEM
Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 68–89

V članku obravnavava dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje medijske agende o vojni v Ukrajini na Kosovem. Zaradi kompleksne situacije na Zahodnem Balkanu in konteksta napetosti med Kosovim in Srbijo, predstavljena raziskava pojasni vlogo televizije v hibridnem medijskem okolju kot najpomembnejši vir informacij v času krize. V raziskavi ugotavlja, kako televizija vpliva na to, kako javnost vidi vojno v Ukrajini, in kako je poročala o razmerah pred in po napadu na Ukrajino. Na empirični ravni sva uporabila kombiniran metodološki pristop, sestavljen iz priprave vprašalnika, spremljanja televizije, vsebinske analize in teoretičnega raziskovanja. Na tej ravni sva med 1. februarjem in 31. marcem 2022 analizirala 716 novic ter v aprilu in maju 2022 izvedla anketo med 1312 respondenti s Kosova, da bi ugotovila, kateri dejavniki vplivajo na oblikovanje agende in kako vplivajo na mnenje o vojni v Ukrajini. Rezultati raziskave kažejo, da je vojna v Ukrajini osrednji predmet poročanja televizijskih postaj na Kosovem, učinku njihovega poročanja pa se razlikujejo glede na demografske značilnosti publike.

Ključni pojmi: oblikovanje agende, okvirjanje, Kosovo, javno mnenje, Ukrajina, vojna

---

Arash BEIDOLLAHKHANI: REGULIRANOST POLITIČNIH VED V
JUŽNOKOREJSKEM IN TAJVANSKEM AKADEMSKEM KONTEKSTU:
VZROKI IN POSLEDICE

Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 90–108

Demokratizacija in gospodarska rast azijskih tigrov, zlasti Južne Koreje in Tajvana, sta prinesla strukturne spremembe v akademskih sistemih teh držav, zlasti na področju političnih ved in mednarodnih odnosov. V članku z metodo analize z opazovanjem in zgodovinsko-sociološkim mehanizmom podajam celovit in hibriden pogled na reguliranost političnih ved v akademskem okolju (univerzitetnih sistemih) vzhodnoazijskih držav, s posebnim poudarkom na Južni Koreji in Tajvanu. Povzamem ugotovitve in zagovarjam trditev, da sta peterokotni sistem demokratičnega državljanstva (pravnega, političnega, kulturnega, socialnega in ekonomskega) ter vzpostavitev strukturnih in posodobljenih političnoekonomskih odnosov z velesilami v mednarodnem sistemu dva glavna dejavnika, ki prispevata k prilagoditvi političnih ved v vzhodnoazijskih državah, vključno z Južno Korejo in Tajvanom. Članek sklenem z ugotovitvijo, da je poleg razvoja mednarodnih in nacionalnih dogodkov v Južni Koreji in na Tajvanu tudi na področju političnih ved v obeh državah prišlo do strukturnih sprememb ter postaja bolj regulirano in strukturirano.

Ključni pojmi: Južna Koreja, Tajvan, politične vede, demokracija, institucija

Eva ERJAVEC, Tjaša REDEK: VPLIV DIGITALIZACIJE IN INVESTICIJ
V NEOTIPLJIV KAPITAL NA NEFINANČNO USPEŠNOST PODJETIJ V
SLOVENIJI

Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 109–135

Članek preučuje vpliv digitalizacije in investicij v neotipljiv kapital na nefinančno uspešnost podjetij v Sloveniji. Digitalizacija je izjemnega pomena za konkurenčnost podjetij, vendar pa so podjetja, ki hkrati veliko vlagajo tudi v neotipljiv kapital, uspešnejša. Članek analizira razmerja (1) med digitalizacijo in nefinančno uspešnostjo podjetij; (2) med digitalizacijo in odnosom podjetja do digitalizacije; (3) med naložbami v neotipljiv kapital in nefinančno uspešnostjo podjetja, pri čemer (4) pričakujemo tudi razlike po panogah in med podjetji, ki so vključena v globalne vrednostne verige. SEM z uporabo anketnih podatkov kaže, da je vpliv stopnje digitalizacije in naložb v neotipljiv kapital na nefinančno uspešnost pozitiven in statistično značilen. Pričakovana stopnja digitalizacije je odvisna od pomembnosti digitalizacije (prek zaznane strateške pomembnosti), pomembnost

digitalizacije pa od pričakovanih dolgoročnih koristi digitalizacije v podjetju. Stopnja digitalizacije je odvisna od pričakovanih dolgoročnih koristi digitalizacije, ki sicer pozitivno, a statistično neznačilno vpliva na stopnjo digitalizacije v podjetju. Agilnost podjetja vpliva na pomen digitalizacije za podjetja, manj statistično značilno od pričakovanih koristi, a še vedno zelo pomembno. Nadalje rezultati kažejo, da je vpliv mednarodne menjave (izvoz in uvoz v EU15 in druge trge EU) na pomen digitalizacije pozitiven, a precej šibek in statistično neznačilen, podobno pa je vpliv mednarodne menjave na nefinančno uspešnost, čeprav pozitiven statistično neznačilen.

Ključni pojmi: neotipljiv kapital, digitalizacija, uspešnost podjetja

Helena KOVAČIČ: ZDRAVJE NA DELOVNEM MESTU V SLOVENIJI
Teorija in praksa, Ljubljana 2023, let. LX, št. 1, str. 136–150

Članek razpravlja o sistemskih vprašanjih glede podatkov o varnosti in zdravju pri delu (VZD) in pri tem upošteva pristop na dveh nivojih. Na ravni posameznikov analiziramo pojavnost primerov na področju VZD, ki prikazuje zdravstveno stanje zaposlenih v Sloveniji. Na operativni ravni analiziramo podatke o upravljanju sistema VZD in prikažemo sistem spremljanja VZD. Naša analiza pokaže, da v Sloveniji podatki o zdravju delovne populacije temeljijo na odločitvah delodajalcev – namesto na zdravnikih medicine dela, ki spremljajo zdravstveno stanje delavcev. Sistem VZD zasleduje zadoščanje normativnih zahtev namesto rednega spremljanja aktivnosti VZD. Članek predlaga sprejetje sistemskih ukrepov, ki bi povezali ločene akterje na področju VZD in medicino dela znova integrirali v zdravstveni sistem.

Ključni pojmi: medicina dela, zdravje na delovnem mestu, varnost pri delu, poklicne bolezni, poškodbe pri delu, Slovenija

Nika FERBEŽAR, Marko GAVRILOSKI: RESILIENCE OF LGBTQ+ YOUTH
IN THE EDUCATION CONTEXT: AN INTEGRATIVE LITERATURE REVIEW
Teorija in praksa, Ljubljana 2023, Vol. LX, No. 1, pp. 151–169

Educational institutions hold the potential to reduce the impact of minority stress on the lives of LGBTQ+ youth. In this paper, we focus on the resilience of LGBTQ+ youth in the school environment. The presented integrative review of the literature included 57 empirical and theoretical papers. Qualitative content analysis showed the educational environment can act as an important source of community resilience processes for LGBTQ+ students, while they have a smaller role to play in strengthening individual resilience processes. Areas not directly related to the school environment were

---

also found to be important; in these areas, the engagement of school professionals is desirable for the optimal development of LGBTQ+ youth.

Keywords: LGBTQ+ youth, education, resilience, minority stress, gender, sexual orientation, systematised integrative literature review